



20.09.2021

Asia/19

§ 654

V 13.10.2021, Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite uimapaikaksi soveltuvien rantojen kartoittamisesta

HEL 2021-002225 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Arja Karhuvaara ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki kartoittaa sellaiset luonnon muokkaamat ranta-alueet, jotka voidaan puhdistamalla ja kevyin ensipelastusvarustein saattaa uimarantakäyttöön.

Helsingissä on tasapuolisesti ympäri kaupunkia 26 virallista uimarantaa, joita ylläpidetään ja joiden vedenlaatua seurataan säännöllisesti uimakauden aikana. Kahdellatoista rannalla on uimavalvonta. Näiden lisäksi Helsinkiin on muodostunut epävirallisia uimapaikkoja, joiden uimaveden laatua ei valvota eikä rantoja ylläpidetä yleisen uimarannan tavoin.

Uimarannan ylläpitäjällä on useita lakisääteisiä velvollisuuksia. Uusia uimapaikkoja ei voi perustaa ilman selvitystä uimapaikan turvallisuudesta, veden uintikelpoisuudesta, liikenneturvallisuudesta ja hälytysajoneuvojen pääsystä rannan läheisyyteen. Uimapaikan ylläpitäjänä



kaupunki vastaa riskien arvioinnista, turvallisuuden toteutumisesta sekä terveyshaittojen ja vaarojen tunnistamisesta.

Esimerkiksi aloitteessa mainittu uimapaikka Särkän laiturin vieressä ei sovellu kaupungin ylläpitämäksi uimapaikaksi, koska sen läheisyydessä sijaitsee yksi Helsingin vilkkaimmista veneäylistä. Keskustan alueella, jossa on paljon vesiliikennettä, uimapaikat tulisi toteuttaa joko selkeästi eroteltuina uimaloina tai vaihtoehtoisesti turvallisen matkan päässä veneliikenteestä.

Uusia uimapaikkoja perustettaessa niiden kunnossapitoon ja varustamiseen on oltava riittävät varat. Uimarannoilla tulee olla ylläpitäjä ja rannat on varustettava jäteastioilla, käymälöillä, ilmoitustauluilla ja tarvittavilla tiedotteilla. Liikuntapalveluissa ei ole tällä hetkellä varauduttu uusien uimapaikkojen perustamiskustannuksiin eikä niiden ylläpitoon.

Merellisten palvelujen kehittäminen etenee osana merellistä strategiaa. Siihen liittyen on vuonna 2019 tehty laajat kartoitukset rannoille sopivista palveluista lähinnä yksityisiä palveluntarjoajia varten. Kartoituksen tuloksena on tunnistettu 120 paikkaa erilaisille toiminnoille, joista osa mahdollistaa myös uimisen. Kerätty tieto on nähtävissä kaupungin avoimessa karttapalvelussa. Uudet paikat yrittämiselle tullaan luovuttamaan pääosin julkisen hakumenettelyn kautta.

Usein jo asemakaavassa esitetään uimapaikat niille sopiviin kohtiin. Uimarantojen suunnittelu etenee muun maankäytön suunnittelun rinnalla sekä merellisessä strategiassa tehtyjen kartoitusten kautta.

Uimapaikkojen valinnassa on jo nykyisellään paljon vapautta. Jokamiehenoikeuksien mukaan ranta-alueella saa uida, mikäli alue ei ole piha-alueella tai sen käyttöä ei ole rajoitettu esimerkiksi luonnonsuojelullisin perustein. Tällöin kaupunki ei ole vastuussa uintiin valitun paikan turvallisuudesta eikä siihen tarvitse osoittaa kunnossapidon resursseja. Helsingissä on laajasti mahdollisuuksia uimiseen eri puolilla kaupunkia ja merellisten toimintojen kehittämisen myötä mahdollisuudet tulevat laajenemaan.

Asiasta on saatu kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna



20.09.2021

Asia/19

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 25.05.2021 § 283

HEL 2021-002225 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingissä on tasapuolisesti ympäri kaupunkia 25 virallista uimarantaa, joita ylläpidetään ja joiden uimavedenlaatua seurataan säännöllisesti uimakauden aikana. Liikuntapalvelut ylläpitää Helsingin uimarantoja lukuun ottamatta yhtä Helsingin seurakuntayhtymän tarjoamaa uimarantaa. Lisäksi Helsinkiin on muodostunut epävirallisia uimapaikkoja, joiden uimaveden laatua ei valvota, eikä rantoja ylläpidetä yleisen uimarannan tavoin.

Uimaranta palveluna

Uimarannan palveluntarjoajalla on useita lakisääteisiä velvollisuuksia. Uimarantoja koskee mm. terveydensuojelulain (763/1994) ja uimavesiasetusten (177/2008 ja 354/2008) vaatimukset. Uimaranta on suunniteltava, varustettava sekä sitä on kunnossapidettava ja hoidettava siten, ettei uimarannalla oleskeleville aiheudu terveyshaittaa. Palveluntarjoajana kaupunki vastaa turvallisuuden toteutumisesta sekä terveyshaittojen ja vaarojen tunnistamisesta. Ympäristöterveysyksikkö valvoo, ettei uimarannoista synny terveyshaittaa käyttäjille ja seuraa säännöllisten uimavesinäytteiden tuloksia.

Uimarannoilla tulee olla ylläpitäjä, rannat on varustettava ilmoitustauluilla ja tarvittavilla tiedotteilla. Lisäksi rannalla on oltava tarvittavat jäteastiat, käymälät sekä pukutilat. Ylläpitäjän tulee huolehtia rannan siisteydestä ja jätehuollosta. Mikäli kyseessä on suuri yleinen uimaranta, uimaveden ominaisuudet, sekä uimareille mahdollisesti terveyshaittaa



aiheuttavat tekijät kootaan uimavesiprofiiliin. Luettelo suurimmista uimarannoista ja tulokset niiden uimavedestä otetuista näytteistä toimitetaan vuosittain Euroopan komissiolle.

Rannan ylläpitäjän on huomioitava myös kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) vaatimukset uimarannan turvallisuudelle. Uimarantojen turvallisuutta valvoo Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes).

Merellinen Helsinki

Merellisten palvelujen kehittäminen etenee osana merellistä strategiaa, johon liittyen on tehty laajat kartoitukset mahdollisista Helsingin rannoille sopivista palveluista ensisijaisesti yrittäjien ja muiden palveluntarjoajien käyttöön. Vuonna 2019 kartoitettiin mahdollisten uusien palveluiden paikkoja rannoilla. Suunnittelussa on tunnistettu ranta-alueilta yritystoiminnalle ja palveluille sopivia paikkoja. Työn tuloksena on kerätty yhteensä noin 120 potentiaalista paikkaa erityyppisille palveluille ja toiminnoille, joista osa mahdollistaa myös uimisen. Selvityksessä on kartoitettu mm. kahviloiden, saunojen, kioskien, ravintoloiden, liiketilojen, hotellien sekä muille rantatoiminnoille kuten melonnalle sopivia paikkoja. Kerätty tieto on nähtävissä Helsingin kaupungin avoimessa karttapalvelussa. Uusien toimintojen paikat yrittämiselle tullaan luovuttamaan pääosin julkisten hakumenettelyjen kautta. Toiminnot edellyttävät rakennusvalvonnan lupaharkintaa ja toimenpide- tai rakennuslupaa. Mahdolliset uimarannat edellyttävät myös terveydensuojeluvalvonnan ilmoitusmenettelyä.

Edellisen selvityksen lisäksi vuonna 2020 on kartoitettu erityisesti Itä-Helsingin rantareitin uusia palveluita aiempaa tarkemmin. Itä-Helsingin rantareitin uusien palveluiden kartoitus -selvitys toimii osana Helsingin kaupungin merellistä strategiaa ja jatkeena vuoden 2019 Uusien toimintojen paikat Helsingin rantareitillä -selvitykselle. Molemmat selvitykset löytyvät sähköisinä verkosta.

Uimarantojen ja -paikkojen suunnittelu

Uimarantojen lisääminen perustuu aina harkintaan ja siihen, että uimarannan kunnossapitoon ja varusteiden hankkimiseen on olemassa riittävät varat. Määrärahoja tarvitaan myös uimarantojen säännölliseen sukelluttamiseen. Laitureilta saatetaan heittää mereen esineitä ja aaltojen mukana ranta-alueelle kulkeutuu esimerkiksi uppotukkeja, jotka saattavat aiheuttaa vaaraa uimareille.

Usein jo asemakaavassa esitetään uimapaikat ja -rannat niille sopiviin kohtiin. Uimarantojen suunnittelu etenee muun maankäytön suunnittelun rinnalla sekä merellisessä strategiassa tehtyjen kartoitusten kautta. Uimapaikkojen valinnassa on jo nykyisellään paljon vapautta – joka-



20.09.2021

miehen oikeuksien mukaan jokaisella on oikeus uida ranta-alueella, mikäli alue ei ole pihapiirissä tai alueen virkistyskäyttöä ei ole rajoitettu esimerkiksi luonnonsuojelullisin perustein. Tällöin myöskään kunta ei ole vastuussa uintiin valitun paikan turvallisuudesta eikä kohteeseen tarvitse osoittaa kunnossapidon resursseja. Helsingissä on laajasti mahdollisuuksia uimiseen eri puolilla kaupunkia ja merellisten toimintojen kehittämisen myötä mahdollisuudet tulevat laajenemaan.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Maria Hyövähti, maisema-arkkitehti: 310 37494
maria.hyovalti(a)hel.fi
Satu Wahlman, terveystieteiden tohtori, puhelin: 310 31596
satu.wahlman(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 25.05.2021 § 75

HEL 2021-002225 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Helsingissä on tasapuolisesti ympäri kaupunkia 26 virallista uimarantaa, joita ylläpidetään ja joiden uimavedenlaatua seurataan säännöllisesti uimakauden aikana. Liikuntapalvelukokonaisuus ylläpitää 25 rantaa, yksi ranta on Helsingin seurakuntayhtymän tarjoama uimaranta. Lisäksi liikuntapalvelukokonaisuus ylläpitää 5 uimapaikkaa. Kahdella toista uimarannalla on valvonta. Valvontatehtävistä huolehtivat liikuntapalveluiden palkkaamat rantapelastajat.

Lautakunnan näkemyksen mukaan kaupungin uimaranta ja uimapaikkaverkosto on suhteellisen kattava. Uimapaikan perustaminen vaatii monen eri asian huomioonottamista. Aloitteessa mainittu uimapaikka Särkän laiturin vieressä ei liikuntapalvelukokonaisuuden arvioinnin mukaan sovellu kaupungin ylläpitämäksi uimapaikaksi. Särkän laituri on vesireittiliikenteen käytössä, ja rannan läheisyydessä sijaitsee yksi Helsingin vilkkaimmista veneväylistä. Turvallisuus huomioiden vesiliikenteen ja veneväylien läheisyyteen ei pitäisi perustaa uimapaikkaa.

Uusia uimapaikkoja ei tule perustaa ilman perusteellista selvitystä uimapaikan turvallisuudesta, soveltuvuudesta sen ympäristöön, liikenteen vaikutuksesta, hälytysajoneuvon pääsystä rannan läheisyyteen jne. Uimapaikan perustamisessa tulee huomioida se, että uimarannat ja uimapaikat kuuluvat kuluttajaturvallisuuslainsäädännön piiriin. Kulut-



tajaturvallisuuslaki (920/2011) määrää palvelun tarjoajalle huolellisuusvelvoitteen. Palvelun tarjoajan tulee huolehtia siitä, ettei kuluttajapalveluksesta aiheudu vaaraa. Palvelun tarjoajan tulee tuntea palveluun liittyvät riskit.

Uimapaikkojen ja -rantojen lisääminen perustuu aina harkintaan ja siihen, että uimarannan kunnossapitoon ja varusteiden hankkimiseen on olemassa riittävät varat. Liikuntapalvelukokonaisuudessa ei ole varauduttu mahdollisten uusien uimapaikkojen perustamiskustannuksiin eikä niiden ylläpitoon.

Uimarantojen ja uimapaikkojen turvallisuusjärjestelyiden tulee perustua riskiarviointiin. Riskien arvioinnissa tunnistetaan, mitä vaaroja toimintaan liittyy, missä tilanteessa vaaroja voi esiintyä ja millaisia tapaturmia tai onnettomuuksia toiminnassa voi tapahtua. Arvioinnin pohjalta toteutetaan toimenpiteitä vaarojen poistamiseksi, riskien pienentämiseksi ja tapaturmien ennaltaehkäisemiseksi. Kirjallinen riskien arviointi tulee sisällyttää osaksi turvallisuusasiakirjaa.

Opetusministeriön laatimassa uimarantojen rakentamiseen suunnatussa liikuntapaikkajulkaisussa ei suoranaisesti oteta kantaa kaupunkiympäristöön sijoitettuihin uimarantoihin tai uimapaikkoihin. Julkaisu ohjeistaa hyvin, mihin uimapaikkoja on hyvä toteuttaa ja mihin ei, esimerkiksi veneväylien ja venesatamien läheisyyteen niitä ei tule toteuttaa turvallisuussyistä (Opetusministeriö Liikuntapaikkajulkaisu 90).

Lautakunnan näkemyksen mukaan kaupunkiympäristöön perustettavien uimapaikkojen on noudatettava erityistä huolellisuutta. Keskustan alueella, jossa vesiliikenne on todella vilkasta, tulisi uimapaikka toteuttaa erillisenä uimalana, jolloin alue on selkeästi eroteltu ja uiminen on turvallista, tai vaihtoehtoisesti turvallisen matkan päässä venesatamista ja veneväylistä.

Uimapaikan perustamisessa on otettava huomioon seuraavat asiat:

- Hälytysajoneuvojen toimintaedellytykset (esimerkiksi pelastustiet)
- Pelastusvälineet
- Yleinen saavutettavuus (muun muassa parkkipaikat)
- Ympäristö (läheinen asutus)
- Veden uintikelpoisuus (läheiset viemärit ja mahdolliset virtaukset)
- Maisemointi (sopiiko uintipaikka ympäristöönsä)
- Erityisryhmien tarpeet (rampit ja muu esteetön käyttö)
- Palvelut (muun muassa WC, suihkut, jätehuolto, sähkö, pukeutumistilat)
- Ohjeet ja opasteet



20.09.2021

- Rakenteellinen turvallisuus (muun muassa rantapohja, syvyys, valaistus)
- Liikenneturvallisuus (autot, pyörät ja veneet)
- Ympäristövaikutukset
- Toimintapaikat (aurionotto, kuntoilu)
- Vastuutaho (seura/yhdistys/kaupunki)

Haastavia tekijöitä ovat erityisesti:

- Laivaväylät ja venereitit sekä venesatamat
- Veden laatu (esimerkiksi mattolaiturit)
- Uintipaikan ympärivuotisuus
- Laiturin turvalliset rakenteet
- Turvallinen uintialue rajattu selkeästi
- Selkeä havaittavuus uima-alueen ulkopuolelta

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi